

WIADOMOŚCI BANKOWE

Zmiana nazwy dwutygodnika „Wiadomości z Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej”.

Z rozpoczęciem trzeciego roku wydawnictwa dwutygodnika „Wiadomości z Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej” zmieniono jego dotychczasową nazwę na „**Wiadomości Bankowe**”. Powodem tego jest ta okoliczność, że wydawnictwo to może być kontynuowane z pożytkiem dla Oddziałów przez przyszły Bank Polski.

Termin ważności zaświadczeń walutowych.

Wobec niejednokrotnie nasuwających się wątpliwości odnośnie do terminu ważności wystawionych zaświadczeń walutowych wyjaśnia się, że szczegółu tego nie zawiera żadne z dotychczasowych rozporządzeń Ministerstwa Skarbu, dotyczących waluty eksportowej.

Na zasadzie jednak rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 27 lipca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 582—V § 22, Monitor Polski Nr. 174 z dnia 3 sierpnia 1923 r., oraz okólnego pisma Ministerstwa Skarbu — Departament Cei z dnia 16 stycznia 1924 r. L. DC/374/II/ 24 uważać należy **oznaczony w zaświadczeniu walutowym termin wpływu waluty eksportowej jednocześnie jako ostateczny termin przejścia wysyłanego towaru przez granicę, a tem samem ważności zaświadczenia.**

Rzeczą eksportera tedy jest baczyć na ściśle dopełnienie przyjętego zobowiązania, t. j. wpływu waluty eksportowej w określonym terminie, bez względu na to, kiedy towar jest wysyłany, a więc choćby nawet stało się to w ostatnim dniu ważności zaświadczenia. W chwili bowiem wystawiania tego dokumentu przyjmuje się zasadniczo za pewnik, że towar niebawem będzie eksportowany, czyli, że trzymiesięczny termin wpływu waluty jest aż nadto wystarczający.

Jeżeli więc eksporter nie może zagwarantować terminowego wywiązania się z przyjętego zobowiązania wskutek spóźnionej wysyłki towaru, winien albo wnieść prośbę o przedłużenie terminu wpływu waluty (w wypadkach wyjątkowych), albo postarać się o wystawienie nowego zaświadczenia za zwrotem i anulowaniem poprzedniego.

Oddziały zatem, wydając zaświadczenia walutowe, winny informować klientów, że spóźniona wysyłka towaru **nie może bezwarunkowo stanowić usprawiedliwienia** niedotrzymania terminowego wpływu waluty w razie ewentualnego postępowania karnego.

Przy tej sposobności, w związku z Okólnikiem Nr. 2 z dnia 15 stycznia 1924 r. zwraca się jednocześnie uwagę Oddziałów na Instrukcję II do wyżej powołanego rozporządzenia Ministerstwa Skarbu — zawartą w Monitorze Polskim Nr. 10 z dnia 12 stycznia 1924 r. strona 1, Dział Urzędowy p. 41. Stanowi ona uzupełnienie instrukcji, podanej w Monitorze Polskim Nr. 174 z dnia 3 sierpnia 1923 r. strona 4, a brzmienie jej jest następujące:

1) „Władza stacji kolejowej, na której odbywa się załadowanie towaru za granicę polityczną Państwa nie ma prawa zezwolić na załadowanie bez przedstawienia zaświadczenia walutowego, przyczem władza ta nie wnika w jego treść, lecz tylko wizuje oba przedłożone jej egzemplarze i dołącza je do listu przewozowego.

2) Do każdego listu przewozowego winno być dołączane oddzielne zaświadczenie walutowe.

3) Instrukcja niniejsza wchodzi w życie 14-go dnia po ogłoszeniu w Monitorze Polskim” (t. j. dnia 26 stycznia 1924 r.).

Numerowanie „Zawiadomień Centralnej Księgowości o otwarciu i zamknięciu rachunków żyrowych”.

Podawanie zamkniętych rachunków żyrowych w brzmieniu zgodnem ze spisem rachunków żyrowych.

Listem okrężnym z dnia 22 sierpnia 1923 r. Nr. 980/III, ustęp ostatni, zarządziła Centralna Księgowość, że „Od 1 października zawiadomienia o otwarciu i zamknięciu rachunków żyrowych form. Nr. 295 C. mają być numerowane kolejnym numerem, poczynając od numeru pierwszego”.

Wbrew powyższemu poleceniu rozpoczęły niektóre Oddziały numerację wzmiankowanych zawiadomień z dniem 1 stycznia 1924 r. od numeru 1.

Przypomina się zatem, że z chwilą wydania **każdorazowego**, nowego „Spisu rachunków żyrowych” ze stanem po pewien określony termin np. po 30 września lub 31 października, o czym Oddziały zawczasu są powiadamiane, należy wysyłać do Centralnej Księgowości, po oznaczonym dla spisu **ostatecznym terminie**, zawiadomienia opatrzyć numerami porządkowymi, poczynając od numeru 1 i prowadzić taką numerację bez przerwy aż do czasu wydania następnego spisu.

Ustalono ponadto ustawiczne niedomagania, zwłaszcza w Oddziałach większych, pod względem niewłaściwego podawania brzmienia **zamkniętych** rachunków żyrowych, t. j. nie w tej formie i w tym porządku wyrazów, jak podano je w spisie rachunków żyrowych.

Szczegół ten ma duże znaczenie ze względu na to, że powoduje zbyteczną korespondencję Centralnej Księgowości i przysparza jej wiele żmudnej pracy w wyszukiwaniu i uzgadnianiu omyłek.

Podkreślając ponownie obowiązek ścisłego przestrzegania odnośnego przepisu Instrukcji Służbowej Cz. II strona 10, ustęp 3, zaznacza się, że tego rodzaju usterki nie powinny mieć bezwarunkowo miejsca.

Odsyłka banknotów okupacyjnych do Skarbca Emisyjnego a nie do Oddziału w Toruniu.

W Oddziałach znajdują się jeszcze drobne ilości banknotów okupacyjnych, które tem samem muszą być uwidaczniane stale w wykazie gotówki.

Celem uproszczenia w tym kierunku, mają Oddziały posiadane markowe banknoty okupacyjne wysłać z najbliższym transportem destruktorów **do Skarbca Emisyjnego**, a nie jak dotąd do Oddziału w Toruniu.

Ostatnia przesyłka banknotów tych **do Skarbca Emisyjnego** nastąpi po dniu 31 maja 1924 r., w którym to terminie **kończy się wymiana banknotów okupacyjnych** w myśl Okólnika Nr. 165 z dnia 15 października 1923 r.

Sytuacja gospodarcza Finlandji według raportu konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Helsingforsie z dnia 15 listopada 1923 r.

Sytuacja fińskiego rynku pieniężnego w III kwartale 1923 r. pod znakiem chronicznego spadku kursu marki fińskiej spowodowała wyższość oficjalnej stopy procentowej. Stabilizacja walutowa nastąpiła dopiero w połowie września 1923 r. przy następujących notowaniach giełdowych: dolar 37.23 do 37.35 — funt szterling 167.80 do 170.50 — i korona szwedzka 983.50 do 992.—.

Okazuje się zatem, że wzmiankowany spadek marki fińskiej wynosił 0.7% do 1% w stosunku do najlepszego jej stanu w II kwartale 1923 r. W bankach prywatnych, szczególnie od połowy sierpnia 1923 r., dawało się zauważyć zmniejszenie ilości gotówki obrotowej, a równocześnie duży popyt na kredyt, który spowodował czasowe zwiększenie stopy procentowej z 8% na 9%.

Bank Państwa przyszedł z pomocą bankom prywatnym przez udzielenie im w szerszej mierze kredytu dyskontowego, wskutek czego portfel wekslowy banków tych powiększył się w III kwartale 1923 r. o 112 milionów marek fińskich przy jednoczesnym wzroście zapotrzebowania gotówki, której brak dał się dotkliwie odczuć.

Objaw ten w instytucjach kredytowych objaśnia się tem, że w wymienionym czasokresie nie zawarto zupełnie większych transakcyj leśnych, oraz że depozyty zagraniczne w bankach zmniejszyły się o 67¹/₂.

miljona fmk. Te same powody wpłynęły na zmniejszenie się również zapasu walut obcych w Banku Państwa, których równowartość w drugiej połowie września 1923 r. wynosiła 286·6 milionów fmk. (podczas gdy w lipcu 1923 r. wynosiła 692·9 milionów fmk.). W początkach października 1923 r. sytuacja poprawiła się znacznie. Zanotować należy kilka większych transakcji leśnych, oraz przyływ walut obcych do Banku Państwa, których zapas w dniu 8 października 1923 r. wykazywany był w sumie 382·7 milionów fmk. Obieg banknotów w porównaniu z III kwartałem 1922 r. zmniejszył się i z dniem 29 września 1923 r. wynosił 1.382·9 miliona fmk.

Pomimo wzrostu wywozu w ostatnich miesiącach letnich bilans handlowy fiński na 1 października 1923 r. jest bierny i nadwyżka importu wynosi 125·9 miliona fmk. Wpłynęło na to przede wszystkim zwiększenie przywozu zboża, węgla, nafty, wyrobów włókienniczych i metalowych.

Z powodu nieurodzaży żyta importowano je w czasie od 1 stycznia do 1 października 1923 r. w ilości 102.996 ton (w tym samym czasie 1922 r. 58.731 ton), wyrobów zaś bawełnianych i wełnianych w 1923 r. 2.229 ton, podczas gdy w 1922 r. 1.191 ton. Koleje fińskie opalają obecnie parowozy węglem i z tych powodów import węgla i koksu w 1923 r. zwiększył się i wynosił 318.794 ton, podczas gdy w lecie 1922 r. zaledwie 138.125 ton; nafty zaś w 1923 r. 61.806 ton, w przeciwstawieniu do 38.996 ton z roku 1922.

Odnosnie do eksportu, którego przedmiotem jest prawie wyłącznie drzewo w stanie surowym i przerobionym, to do 1 października 1923 r. sprzedano 650.000 st., t. j. 74% ilości zeszłorocznej (800.000 st.). Mimo wszystko jednak sfery urzędowe i przemysłowe wyrażają nadzieję, że bilans handlowy fiński będzie, podobnie jak w ubiegłym roku, aktywny.

W IV kwartale 1923 r. rozpoczęły się pertraktacje co do dostaw na rok 1924. Wielki popyt ujawnia się na drzewo tarte, mniejszy natomiast na okrągłaki, a zwłaszcza na drzewo kopalniane. Na rynku papierniczym utrzymuje się nadal sytuacja ciężka, z czego można wnioskować, że w roku 1924 eksport papieru w stosunku do lat 1922 i 1923 znacznie zmaleje. Większe partje papieru zakupiła Francja z dostawą w 1924 r. W dziale celulozy (chemicznej masy drzewnej) wysokie ceny i kurs marki fińskiej zmusza stałych jej odbiorców nabywać ją w Szwecji i Norwegji, gdzie ceny kalkulują się znacznie taniej. Natomiast masa drzewna mechaniczna znajduje wielu nabywców, a transakcyj zawarto o 15·9% więcej, niż w 1922 r.

Do pomyślnych zjawisk zaliczyć należy w III kwartale 1923 r. brak strejków i stały zanik bezrobocia.

W maju 1922 r. został rząd fiński upoważniony przez sejm do zawarcia pożyczki zagranicznej 4 miliony fmk. Pertraktacje w tej sprawie w 1922 r. spełzły na niczem. W 1923 r. zwłaszcza w III kwartale rząd fiński ponowił starania w tym kierunku i owocem ich było uzyskanie trzech pożyczek, a mianowicie: w Ameryce 10 milionów dolarów, w Szwecji 2,280.000 koron za pośrednictwem Svenska Obligationskredit A. B. i w Anglii 1 milion funtów szterlingów za pośrednictwem Hambros Bank w Londynie. Pożyczki zawarto na lat 40 z oprocentowaniem 6%, kurs emisyjny ich zaś jest 90%.

Prezydent Rzeczypospolitej Finlandzkiej zatwierdził budżet na 1924 r. w dniu 6 września 1923 r. Dla zbilansowania budżetu nie będzie zachodziła potrzeba uciekania się ani do pożyczek zagranicznych, ani też realizacji kapitału.

Polityka dyskontowa Banku Rzeszy Niemieckiej w latach 1922 i 1923.

Katastrofalny spadek marki niemieckiej odbił się bardzo niekorzystnie na polityce dyskontowej Banku Rzeszy. Brak gotówki, będący naturalnym następstwem dewaluacji marki niemieckiej, zmuszał Bank Rzeszy w roku 1922 i 1923 do rozszerzania coraz to bardziej ram udzielanych kredytów prywatnych dla przemysłu, handlu i rolnictwa niemieckiego, wobec tego, że banki nie były w stanie zaspakajać z własnych funduszy potrzeb gotówkowych klientów. Pozatem propaganda prowadzona w roku 1922 w Niemczech za uprzywilejowaniem przy dyskoncie weksli handlowych, celem podniesienia wytwórczości przemysłu niemieckiego, przyczyniła się w znacznej mierze do nadmiernego powiększenia portfela wekslowego Banku Rzeszy, zwłaszcza, że nie brał on dostatecznie pod uwagę, czy cele, na które zużyte być miały kredyty, były pożądane z punktu widzenia gospodarstwa społecznego i ekonomicznego — przez co sam zasilal spekulację.

Stopa procentowa Banku Rzeszy, stosowana do dyskonta prywatnego, wynosiła w roku 1922: do miesiąca lipca 5%, w lipcu 6%, w sierpniu 7%, we wrześniu 8%, w listopadzie 10% — w roku bieżącym:

w styczniu 12%, w kwietniu 18%, w sierpniu 30%, od 15 września 90%. W tych samych okresach roku bieżącego wynosiło dyskonto prywatne: w kwietniu 20 — 30%, w sierpniu 60%, a we wrześniu 250% miesięcznie.

Wskutek niedostosowania polityki dyskontowej do ogólnego położenia finansowego Rzeszy i do ustawicznego spadku marki, doszło do tego, że w czasie zaciętej walki ekonomicznej z Francją, wywołanej zajęciem Zagłębia Ruhry, w roku bieżącym obniżenie wartości portfela wekslowego Banku Rzeszy nie tylko nie szło w parze z dewaluacją marki, ale znacznie ją nawet przewyższyło.

W tych warunkach przystąpił Bank Rzeszy do rewizji swej polityki kredytowej. Uchwalono ograniczyć dyskonto wyłącznie na weksle krótkoterminowe, zaś przy lombardach długoterminowych żądać dopłaty różnicy na pokrycie strat, wywołanych spadkiem marki.

Obieg banknotów w Niemczech na dzień 15 października 1923 r. wynosił, przerachowany na marki złote ogółem 107,931.000, podczas gdy ostatni bilans dekadowy Banku Rzeszy przed samym wybuchem wojny na dzień 31 lipca 1914 r. wykazywał mk. 2.909,000.000.

W dniu 26 października 1923 r. uchwalona została nowa ustawa, dotycząca Banku Rzeszy. Na mocy tej ustawy zamieniony zostaje Bank Rzeszy Niemieckiej znowu na instytucję emitującą banknoty w markach złotych. Bank Rzeszy zostaje upoważnionym w przyszłości do dyskontowania weksli, wystawionych w markach złotych wzamian za banknoty w zlocie, mogące być każdej chwili wymieniane na złoto i na dewizy. Wypuszczone na tej podstawie banknoty obiegać mają narówni z markami rentowemi. Bank Rzeszy zobowiązał się ponadto nie dyskontować więcej z dniem 15 listopada 1923 r. po uruchomieniu Banku Rentowego t. zw. Reichsschatzanweisungen, czyli bonów skarbowych, stanowiących dług państwa w instytucji, co w dużej mierze przyczyni się do jej odciążenia.

Bank Rzeszy wchodzi na mocy tych zarządzeń w nową fazę. Nasuwa się jednak pytanie, czy państwu wystarczy stojący do jego dyspozycji kredyt w Banku Rentowym. W każdym razie niezbędnym jest przystąpienie do energicznego zmniejszania rozchodów państwowych. Sanacja budżetu jest wogóle pierwszym warunkiem uzdrowienia waluty.

Ruch służbowy.

Przyjęto do służby urzędników nieetatowych kat. „A”.

Filasiewicz Stanisław, inżynier, Starszy kontroler do Wydziału III Administracyjnego Naczelnej Dyrekcji w Warszawie, Świąszek Piotr i Titze Adolf-Alfred do Oddziału w Bielsku, Malec Tadeusz do Oddziału w Przemyśle.

Przeniesieni.

Dr. Miara Bronisław, urzędnik z Oddziału w Bydgoszczy do Oddziału w Królewskiej Hucie.

Ponowne objęcie urzędowania.

P. Stanisław Makowiecki, Dyrektor Naczelnej Dyrekcji — po urlopie udzielonym z powodu powołania go na stanowisko kierownika Departamentu Kredytowego Ministerstwa Skarbu—objął z powrotem urzędowanie z prawem podpisu za Naczelną Dyrekcję.

Emerytowanie.

P. Bigo Kazimierz, Dyrektor Naczelnej Dyrekcji.

Naczelna Dyrekcja

Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.